

2021

Velfærdspolitisk Analyse

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Mennesker i hjemløshed udgør en særligt udsat gruppe, som ofte også har svære og komplekse problemer med fx misbrug, psykisk sygdom, manglende netværk og økonomiske problemer. I hjemløsetællingerne opereres der med otte forskellige hjemløshedssituationer. Situationerne omfatter blandt andet at overnatte på gaden, at tage ophold på forsorgshjem og herberger samt bo midlertidigt hos familie og venner. Det er vigtigt, at den støtte, hjemløse modtager, afspejler deres behov og livssituation.

I denne analyse ses der på hjemløse i 2017, som ikke er registreret som hjemløse i 2019. Det belyses, hvordan hjemløshedssituation, køn, alder og uddannelse hænger sammen med, om man er ude af hjemløsheden to år senere. Samtidig ses der på, hvad der kendetegner tidligere hjemløses situation to år efter, at de har været hjemløse. Det belyses, hvilket forsørgelsesgrundlag de har, og om de modtager indsatser efter serviceloven. Endelig belyses dødeligheden blandt hjemløse. Analysen er blandt andet baseret på data fra hjemløsetællingerne.

Analysen viser, at langt de fleste hjemløse ser ud til at være ude af hjemløsheden to år senere. Blandt hjemløse i 2017 var 71 pct. ikke registreret som hjemløse i 2019. De hjemløse kan have været kortvarigt eller langvarigt hjemløse op til 2017, ligesom de kan være kortvarigt eller langvarigt ude af hjemløsheden. Men overordnet set viser det, at størstedelen er ude af hjemløsheden efter to år, et potentiale for, at hjemløse med den rette støtte kan komme ud af deres situation og blive en del af fællesskabet igen. Analysen viser også en variation mellem forskellige grupper af hjemløse. Både hjemløshedssituation, køn, alder og uddannelse har betydning for, hvilken livssituation man befinder sig i efter hjemløsheden, når det gælder forsørgelsesgrundlag, og om man modtager sociale indsatser. Dette er med til at tydeliggøre behovet for en differentieret tilgang i indsatsen for at nedbringe hjemløshed.

Analysen viser også, at hjemløse, der sover på gaden og benytter natvarmestuer, forsorgshjem og herberger, sjældnere er ude af hjemløsheden to år senere end hjemløse i øvrige hjemløshedssituationer. Ses der på de tidligere hjemløses situation i 2019, hvor de er ude af hjemløsheden, ses der ændringer i gruppens forsørgelsesgrundlag fra 2017, hvor de var hjemløse. Samlet set modtager gruppen i mindre grad kontanthjælp mv., og er i højere grad i beskæftigelse eller modtager SU, men der er variation mellem de forskellige grupper af hjemløse. Blandt andet er de yngre langt oftere i beskæftigelse eller modtager SU end de ældre.

Ses der på, om de tidligere hjemløse modtager indsatser efter serviceloven, gør størstedelen det ikke. Blandt de tidligere hjemløse, som indgår i analysen, er det 21 pct., som modtager en eller flere af en række sociale indsatser, hvoraf socialpædagogisk støtte i eget hjem er den hyppigst forekommende indsats. Brugere af forsorgshjem og herberger modtager oftere sociale indsatser end dem, der har været i øvrige hjemløshedssituationer. Endelig viser analysen, at der er en overdødelighed blandt hjemløse, og det gælder alle aldersgrupper.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Hjemløshed i Danmark

Mennesker i hjemløshed er som helhed en meget udsat gruppe, hvor mange har komplekse problemstillinger. Det kan for eksempel være samtidige problemer med misbrug, psykisk sygdom, manglende netværk og økonomiske problemer, fx en stor gæld til det offentlige. Problemerne kan i samspil med strukturelle forhold som boligmangel betyde, at de har mistet eller ikke kan opholde sig i deres bolig, og at det kan være vanskeligt at få og fastholde en ny bolig.

Fælles for mennesker i hjemløshed er, at de ikke disponerer over eller kan opholde sig i egen bolig/værelse, men for eksempel er henvist til midlertidige alternativer som natvarmestuer, overnatning på gaden, ophold på forsorgshjem og herberger eller at bo midlertidigt og uden kontrakt hos familie, venner eller bekendte ("sofasovere"). Derfor er det vigtigt, at hjemløse får den rette støtte, der kan adressere kompleksiteten i problemerne og hjælpe dem til at opnå og fastholde en bolig og på den måde igen blive en del af fællesskabet.

I denne analyse ses der nærmere på hjemløse i 2017, som i 2019 ser ud til at være kommet midlertidigt eller varigt ud af hjemløsheden. Det belyses, hvordan hjemløshedssituation, køn, alder og uddannelse hænger sammen med, om de hjemløse i 2017 er ude af hjemløsheden to år senere. Samtidig ses der på, hvad der kendetegner deres situation i 2019; hvilket forsørgelsesgrundlag de har, og om de modtager indsatser efter serviceloven. Til sidst ses der på dødeligheden blandt hjemløse i perioden 2017-2019. Der ses løbende på variationerne mellem de forskellige aldersgrupper, køn, hjemløshedssituationer og uddannelsesniveauer.

I analysen afgrænses hjemløse som personer, der indgår i VIVEs nationale hjemløsetællinger og/eller i Social- og Ældreministeriets boformsstatistik. Boformsstatistikken er et register over alle personer, der har haft ophold på forsorgshjem og herberger i løbet af et kalenderår. VIVEs hjemløsetællinger gennemføres hvert andet år i uge 6, og blev gennemført første gang i 2007.¹ Hjemløsetællingerne omfatter personer, der er berørt af hjemløshed i den pågældende uge. I hjemløsetællingerne indgår personer i en række forskellige hjemløshedssituationer. VIVE opererer med otte forskellige hjemløshedssituationer, jf. boks 1. De to hyppigste er at bo midlertidigt hos familie eller venner og at bruge forsorgshjem og herberger.

¹ Hjemløsetællingen 2021 er dog blevet udskudt til 2022 pga. COVID-19.

Boks 1

Hjemløshedssituationer

VIVE opererer i de nationale hjemløsetællinger med otte forskellige hjemløshedssituationer:

1. Overnatter på gaden, i trappeopgang, i et skur eller lignende
2. Overnatter på natvarmestue/værested med nødovernatning eller lignende
3. Overnatter på akut/midlertidigt botilbud som herberger og forsorgshjem
4. Opholder sig på hotel, vandrerhjem eller lignende pga. hjemløshed
5. Bor midlertidigt og uden kontrakt hos familie, venner eller bekendte
6. Bor i midlertidig udslusningsbolig uden permanent kontrakt
7. Afsoner under Kriminalforsorgen, skal løslades inden for 1 måned og mangler en boligløsning
8. Opholder sig på hospital/behandlingstilbud, skal udskrives inden for 1 måned og mangler en boligløsning

Ud over de otte hjemløshedssituationer opererer VIVE også med kategorien "Andet", som fx omfatter at overnatte i kolonihavehuse, campingvogne og lignende. Endeligt er der personer, som har uoplyst hjemløshedssituation.

Mens hjemløsetællingerne altså giver et øjebliksbillede af hjemløsheden bredt set i Danmark, giver boformsstatistikken viden om alle personer, der tager ophold på forsorgshjem og herberger i løbet af et år, men indeholder ikke oplysninger om personer i andre hjemløshedssituationer.

Kombinationen af de to datakilder giver mulighed for at få flere personer berørt af hjemløshed med og dermed opnå et mere dækkende billede af hjemløsheden, end hvis blot én af datakilderne blev benyttet. Selv når både hjemløsetællingen og boformsstatistikken anvendes, vil der dog være hjemløse, som ikke indgår i data og dermed i analysen. Det gælder personer, der har været berørt af hjemløshed på andre tidspunkter i løbet af året end uge 6, og som ikke har benyttet sig af forsorgshjem og herberger. Brugere af forsorgshjem og herberger vil derfor også være overrepræsenteret i analysen i forhold til personer i de resterende hjemløshedssituationer, som kun opgøres i en enkelt uge i året.

Derudover er der et frafald af personer fra hjemløsetællingen i denne analyse som følge af efterbehandling af data, hvorfor antallet afviger fra det samlede antal hjemløse i VIVEs rapport "Hjemløshed i Danmark 2017", jf. boks 2.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Boks 2

Frafald af hjemløse i analysen

Analysen omfatter udelukkende personer med korrekt angivet CPR-nummer. Det skyldes, at CPR-nummeret er en forudsætning for at kunne følge personerne over tid og for at kunne koble med andre registre og dermed få oplysninger om uddannelse, forsørgelsesydelse, indsatser efter serviceloven mv. Derudover medtages kun personer, som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Der indgår dermed ikke personer, der er fraflyttet eller døde i perioden. Dog indgår døde i belæsningen af dødeligheden blandt hjemløse til sidst i analysen.

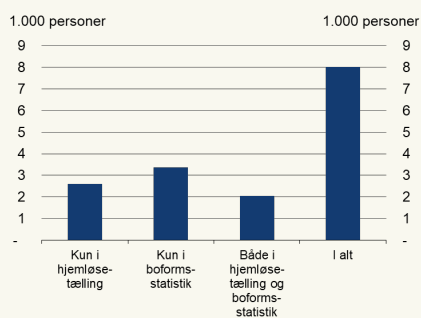
Det betyder, at antallet af hjemløse fra hjemløsetællingen, som optræder i analysen, afviger fra det samlede antal hjemløse i VIVEs rapport "Hjemløshed i Danmark 2017" (VIVE 2017a). Først og fremmest er det muligt at indgå i hjemløsetællingen uden korrekt CPR-nummer. Men disse må udelades af analysen, da det ikke er muligt at koble oplysninger fra andre registre, fx om forsørgelsesgrundlag, når der ikke er registreret et korrekt CPR-nummer. Blandt personer uden korrekt CPR-nummer kan være migranter uden fast ophold i Danmark samt personer, der er vanskelige at registrere som eksempelvis gadesovere (VIVE 2017b; VIVE 2019). Disse vil således være frasorteret i denne analyse, ligesom at personer, som er fraflyttet eller døde i perioden ultimo 2016-2019, ikke indgår.

Se bilag 1 for yderligere om boformsstatistikken og hjemløsetællingen.

Samlet set omfatter datagrundlaget for denne analyse omkring 8.000 personer, som var berørt af hjemløshed i 2017, jf. figur 1. Heraf indgår 42 pct. udelukkende i boformsstatistikken, 33 pct. udelukkende i hjemløsetællingen, mens 26 pct. indgår i både hjemløsetællingen og boformsstatistikken, jf. figur 2.

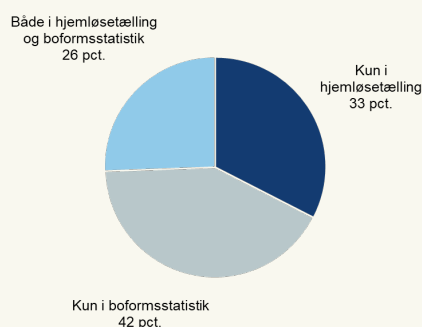
Figur 1

Hjemløse i 2017 i hjemløsetællingen, boformsstatistikken og i begge, antal

Figur 2

Hjemløse i 2017 i hjemløsetællingen, boformsstatistikken og i begge, pct.

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller i registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Procenterne summer ikke til 100 i figur 2 som følge af afrunding.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017.

I datagrundlaget for denne analyse udgør personer, der tager ophold på forsorgshjem og herberger som nævnt den største gruppe. Således udgør brugere af forsorgshjem og herberger omkring 70 pct. af de hjemløse i 2017, som indgår i analysen. Personer, der i 2017 boede midlertidigt hos familie og venner, udgør 18 pct., mens personer i de resterende hjemløshedssituationer udgør mellem 0,4 og 5 pct., jf. tabel 1.

Til sammenligning udgjorde hjemløse, som henholdsvis tog ophold på forsorgshjem og herberger og boede midlertidigt hos familie og venner omkring 33 pct. af alle hjemløse i VIVEs rapport "Hjemløshed i Danmark 2017".

Tabel 1

Hjemløse, der indgår i analysen efter hjemløshedssituation i 2017

Hjemløshedssituation	Antal	Pct.
Gaden	370	4,6
Natvarmestue	137	1,7
Forsorgshjem/herberg	5.411	67,5
Familie/venner	1.417	17,7
Øvrige, herunder:	678	8,5
- Hotel	107	1,3
- Midlertidig udslusningsbolig	87	1,1
- Kriminalforsorgen	34	0,4
- Hospital	78	1,0
- Andet	172	2,1
- Uoplyst	200	2,5
I alt	8.013	4,6

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som kan findes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Fordelingen af personer, der har været berørt af flere hjemløshedssituationer i løbet af ugen/året, følger VIVEs "hierarkiske" fordeling oppefra og ned, således at hvis en person har været registreret som gadesover, er personen opgjort i denne kategori, også selvom personen har opholdt sig på fx herberg eller forsorgshjem. "Hospital" og "Kriminalforsorgen" omfatter personer, der hhv. opholder sig på et hospital og afsoner under kriminalforsorgen, og som skal udskrives/løslades inden for 1 måned og mangler boligløsning. "Andet" omfatter bl.a. personer, der opholder sig i kolonihavehuse eller campingvogne.

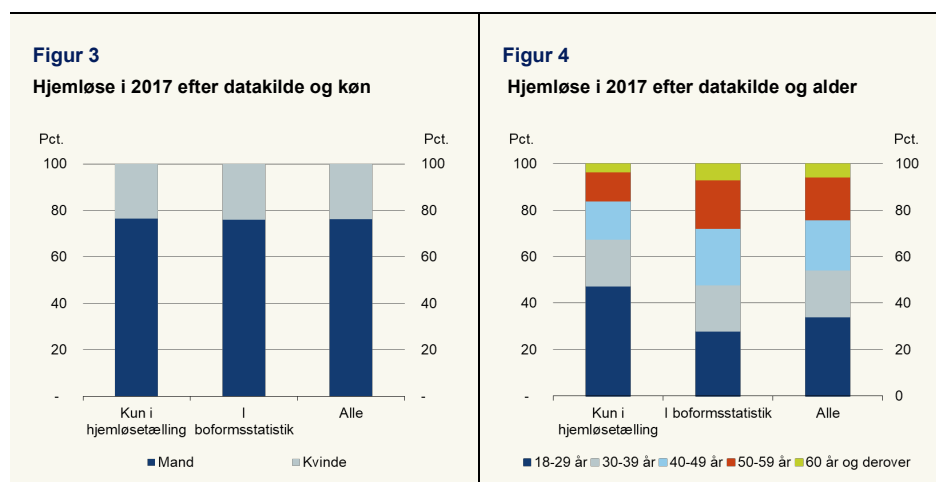
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017.

Det kan have en vis betydning for analysens resultater, at mennesker der gør ophold på forsorgshjem og herberger på denne måde er overrepræsenteret i forhold til mennesker i andre hjemløsesituationer, idet data i højere grad vil afspejle profilen på hjemløse, der i løbet af året bruger forsorgshjem og herberger. Det er derfor relevant at sammenligne de hjemløse, som udelukkende optræder i hjemløsetællingen, med dem, som optræder i boformsstatistikken og dermed har overnattet på et forsorgshjem eller herberg i løbet af året.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Her ses der næsten ingen forskel på de hjemløse i forhold til kønsfordelingen, når de to datakilder sammenlignes. Hvor der er 77 pct. af de hjemløse i hjemløsetællingen, der er mænd, er det 76 pct. af de hjemløse i boformsstatistikken, jf. figur 3.

Der ses til gengæld en forskel på aldersfordelingen blandt de hjemløse i de to datakilder, idet de hjemløse i hjemløsetællingen er yngre end de hjemløse i boformsstatistikken. Blandt de hjemløse, der kun indgår i hjemløsetællingen, udgør andelen af unge i alderen 18-29 år 47 pct., mens de udgør 28 pct. af hjemløse, der har gjort brug af forsorgshjem eller herberger, og som derfor indgår i boformsstatistikken, jf. figur 4.

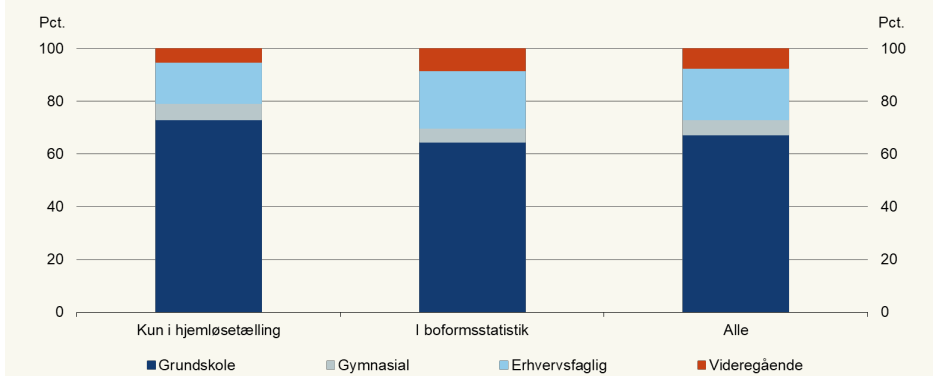

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller i registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Alder er opgjort ultimo 2016. Personer, som både er registreret i hjemløsetællingen og i boformsstatistikken, indgår i boformsstatistikken.
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017.

Når andelen af unge er højere i hjemløsetællingen, skal en del af forklaringen findes i, at mange af de unge befinder sig i andre hjemløshedssituationer end at overnatte på forsorgshjem og herberger. Blandt andet er det oftest de unge, der bor midlertidigt hos familie og venner, som er en af de hyppigste hjemløshedssituationer (VIVE 2019; VIVE 2017a).

Der ses også en forskel på uddannelsesniveaue blandt personer i de to datakilder, hvor det er højere blandt dem, der indgår i boformsstatistikken end blandt dem, som udelukkende optræder i hjemløsetællingen. Mens 73 pct. af de hjemløse i hjemløsetællingen ikke har taget en uddannelse over grundskolen, gælder det 64 pct. af de hjemløse, der har brugt forsorgshjem og herberger, jf. figur 5.

Figur 5
Hjemløse i 2017 efter datakilde og højest fuldførte uddannelse

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller i registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Personer som både er registreret i hjemløsetællingen og i boformsstatistikken, indgår i boformsstatistikken. Uddannelse er opgjort pr. 1. oktober 2017. "Grundskole" indeholder også personer, som ikke har gennemført grundskolen. 407 personer er ikke registreret i elevregistret eller i registret over højest fuldførte uddannelse og indgår derfor ikke i opgørelsen. Dette kan fx være personer, der har taget deres uddannelse i udlandet.
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017.

Forskellen i uddannelsesniveau mellem personer i de to datakilder kan formentlig forklares med, at de 18-29-årige, som sjældnere har en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse, udgør en større andel af de hjemløse i hjemløsetællingen end af de hjemløse i boformsstatistikken.

Det generelt lave uddannelsesniveau blandt hjemløse er et billede på den sociale skævhed i hjemløsheden. Ikke desto mindre er det omkring 20 pct. af de hjemløse, som har en erhvervsfaglig uddannelse, og 7 pct., der har en videregående uddannelse, hvilket understreger, at hjemløshed er noget, der kan ramme bredt, også mennesker, der kan have en mere ressourcestærk baggrund.

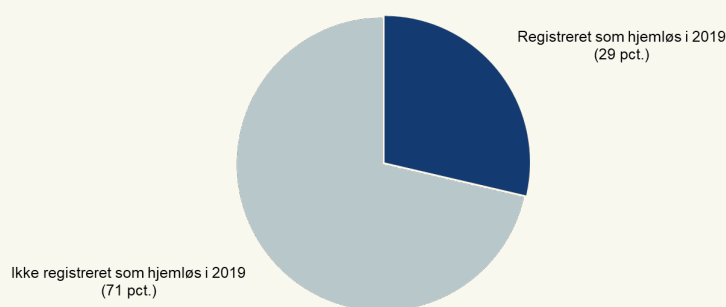
Hvad sker der efter hjemløsheden?

Hvem er ude af hjemløsheden to år senere?

Hovedparten af de hjemløse ser ud til at være ude af hjemløsheden efter to år. Blandt de hjemløse i 2017, som indgår i analysen, var der 71 pct. som ikke var registreret i hjemløsetællingen eller som brugere af forsorgshjem og herberger i 2019, jf. figur 6.

Figur 6

Hjemløse i 2017 efter om de var registreret som hjemløse i 2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. "Registreret som hjemløs i 2019" omfatter personer, der indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019.

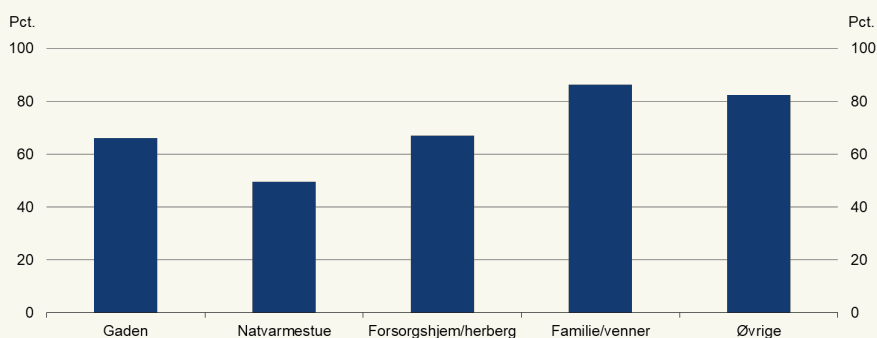
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

At størstedelen af de hjemløse ser ud til at være ude af hjemløsheden to år senere kan afspejle, at hjemløsheden for mange kan afhjælpes med sociale og andre indsatser, eller at familie, venner eller andre i personernes netværk kan træde til med hjælp og støtte til at finde en bolig. Der vil dog også være personer, der kun for en periode fastholder egen bolig, og som senere vil vende tilbage til hjemløsheden, fx som bruger af et forsorgshjem eller herberg.

Det varierer en del mellem hjemløshedssituationerne, når der ses på, hvor mange der ikke var hjemløse to år senere. Blandt hjemløse, der overnattede på gaden eller brugte forsorgshjem og herberger, var det omkring 65 pct., som var ude af hjemløsheden to år senere. For hjemløse, der boede midlertidigt hos familie og venner eller var i øvrige hjemløshedssituationer, var det henholdsvis 86 og 82 pct., der var ude af hjemløsheden i 2019, jf. figur 7.

Figur 7

Hjemløse i 2017 efter hjemløshedssituation og andel, der er ude af hjemløshed i 2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Figuren viser andelen af de hjemløse i 2017, der indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. "Øvrige" omfatter hjemløshedssituationerne "Hotel", "Midlertidig udslusningsbolig", "Kriminalforsorgen", "Hospital", "Andet" og "Uoplyst". Se i øvrigt anmærkning til tabel 1.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Både gadesovere og brugere af natvarmestuer er nogle af de allermest udsatte borgere i samfundet, og der kan derfor være lang vej ud af hjemløsheden (VIVE 2017b). Mange personer, der overnatter på gaden vil også fra tid til anden være at finde i grupper af personer, der gør brug af natvarmestuer, og omvendt. Dette afspejles i den høje andel blandt især brugere af natvarmestuer, der fortsat er i hjemløshed to år senere. Blandt hjemløse, som overnattede på natvarmestue i 2017, var kun ca. 50 pct. ude af hjemløsheden i 2019. Natvarmestuer er et tilbud om akut nødovernatning og kan for eksempel give brugerne mulighed for at tage et bad og få vasket og tørret tøj.

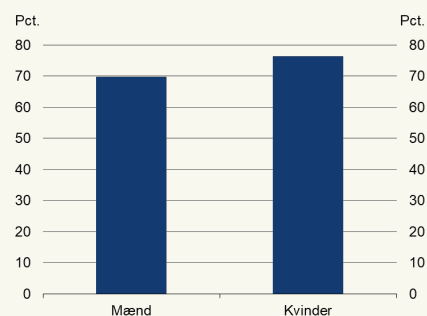
Det skal i øvrigt bemærkes, at gadesovere er den gruppe af hjemløse, som er sværest at få registreret korrekt i hjemløsetællingerne. Derfor er det sandsynligt, at der er flere i denne gruppe end blandt personer i øvrige hjemløshedssituationer, som ikke kan genfindes i data to år senere, selvom de stadig vil være hjemløse. Det vil bidrage til at overvurdere andelen af gadesovere, der er kommet ud af hjemløsheden efter to år.

Det varierer også mellem kønnene, når der ses på, hvor mange der ikke var hjemløse to år senere. Her er kvinderne lidt oftere ude af hjemløsheden end mændene. Mens 76 pct. af kvinderne var ude af hjemløsheden, var det 70 pct. af mændene, jf. figur 8.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

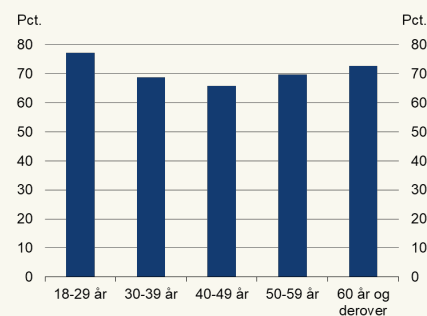
Figur 8

Hjemløse i 2017 efter køn og andel, der er ude af hjemløshed i 2019

Figur 9

Hjemløse i 2017 efter alder og andel, der er ude af hjemløshed i 2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Figurene viser andelen af de hjemløse i 2017, der indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Alder er opgjort ultimo 2016.

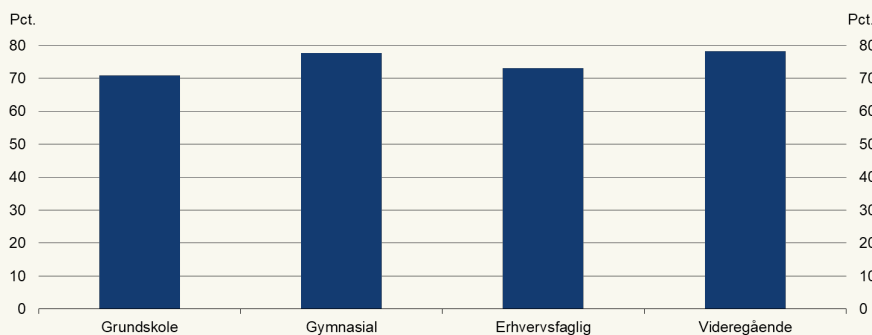
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Ligeledes er der variation på tværs af aldersgrupper. Her er de unge i højere grad end de ældre aldersgrupper ude af hjemløsheden to år senere. Hvor det gælder 77 pct. af de 18-29-årige, er det mellem 66 og 70 pct. af de 30-59-årige og 73 pct. af dem på 60 år og derover, som er ude af hjemløsheden i 2019, jf. figur 9.

Der er umiddelbart en begrænset sammenhæng mellem uddannelsesniveau, og om man er ude af hjemløsheden to år senere. Hjemløse med en gymnasial eller videregående uddannelse lader dog til lidt oftere at være ude af hjemløsheden to år senere, end hjemløse med en erhvervsfaglig uddannelse eller som har grundskolen som højest fuldførte uddannelse. Mens 78 pct. af de hjemløse med en gymnasial eller videregående uddannelse er ude af hjemløsheden i 2019, gælder det 73 pct. af de hjemløse med en erhvervsfaglig uddannelse og 71 pct. af dem med grundskolen, jf. figur 10.

Figur 10

Hjemløse i 2017 efter højest fuldførte uddannelse og andel, der er ude af hjemløshed i 2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Figuren viser andelen af de hjemløse i 2017, der indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Uddannelse er opgjort pr. 1. oktober 2017. "Grundskole" indeholder også personer, som ikke har gennemført grundskolen. 407 personer er ikke registreret i elevregistret eller i registret over højest fuldførte uddannelse og indgår derfor ikke i opgørelsen. Dette kan fx være personer, der har taget deres uddannelse i udlandet.

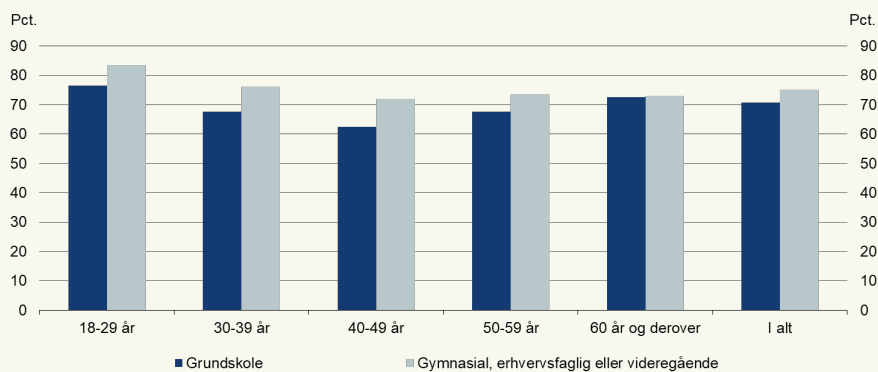
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Når der ikke er en større variation mellem uddannelsesniveauerne, skal det ses i sammenhæng med, at uddannelsesniveauerne i høj grad varierer mellem de forskellige aldersgrupper. De unge har oftere grundskole som højest fuldførte uddannelse, end de ældre, som oftere har en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse, end de yngre. Resultaterne afspejler således også den forskel, der er aldersgrupperne imellem, hvor de yngre er den gruppe, der oftest er ude af hjemløsheden to år senere. Ses der særskilt på de enkelte aldersgrupper, fremgår sammenhængen mellem uddannelsesniveau, og om man er ude af hjemløsheden to år senere tydeligere, jf. figur 11.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Figur 11

Hjemløse i 2017 efter højest fuldførte uddannelse, alder og andel, der er ude af hjemløshed i 2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Figuren viser andelen af de hjemløse i 2017, der indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Alder er opgjort ultimo 2016. Uddannelse er opgjort pr. 1. oktober 2017. "Grundskole" indeholder også personer, som ikke har gennemført grundskolen. 407 personer er ikke registreret i elevregistret eller i registret over højest fuldførte uddannelse og indgår derfor ikke i opgørelsen. Dette kan fx være personer, der har taget deres uddannelse i udlandet.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Køn, alder, hjemløshedssituation og uddannelsesniveau er blot nogle af de parametre, der har betydning for at komme ud af hjemløsheden. I VIVEs rapport "Veje ind og ud af hjemløshed" (VIVE 2017b) ses der nærmere på en række andre baggrundskarakteristika og risikofaktorer, og hvordan de hænger sammen med chancen for at komme ud af hjemløsheden seks år senere. Her fremgår det blandt andet, at særligt vedvarende misbrugsproblemer og medfølgende kriminalitetsproblemer kan gøre det vanskeligere at komme ud af hjemløsheden.

I det følgende ses der nærmere på hjemløse i 2017, som ser ud til at være kommet ud af hjemløsheden i 2019. Det belyses blandt andet, hvilket forsørgelsesgrundlag de har i 2019, og om der er sket ændringer siden 2017, og der ses på, i hvilket omfang de modtager indsatser efter serviceloven samt hvilke indsatser, der er tale om.

Hvor er de tidligere hjemløse to år senere?

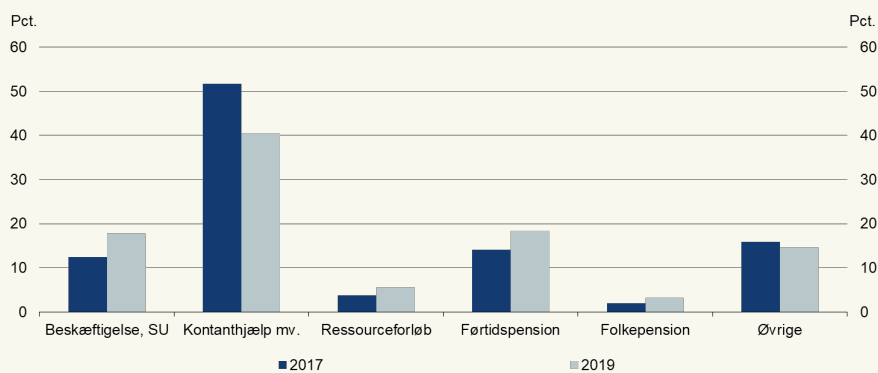
I denne del af analysen tages der udgangspunkt i de tidligere hjemløse, som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019, og som dermed ikke er fraflyttet Danmark eller er døde i perioden 2017-2019. Der ses først på gruppens forsørgelsesgrundlag, opgjort ved såkaldte ydelsesgrader, og derefter ses der på indsatser efter serviceloven.

Forsørgelsesgrundlag

Langt de fleste står uden for arbejdsmarkedet og har ikke nogen tilknytning til uddannelsessystemet, selvom de er kommet ud af hjemløsheden. Men fra 2017 til 2019 ses der ikke desto

mindre en stigning i den andel af året, de tidligere hjemløse var i beskæftigelse eller modtog SU; fra 12 pct. til 18 pct. Samtidig ses der et fald i den andel af året, hvor de modtog kontanthjælp mv., jf. figur 12.

Figur 12
Tidligere hjemløse efter ydelsesgrader i 2017 og 2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Se boks 3 om opgørelse af ydelsesgrader. Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Stigningen i forhold til beskæftigelse og SU og faldet i kontanthjælp er en stærk indikation på, at de hjemløse rent faktisk er kommet midlertidigt eller varigt ud af hjemløsheden, og at det ikke kun skyldes udfordringer med at registrere de hjemløse.

Selvom kontanthjælp var det dominerende forsørgelsesgrundlag for gruppen både i 2017 og 2019, ses der også en stigning i den andel af året, hvor gruppen var i ressourceforløb eller modtog førtidspension.

Når flere tidligere hjemløse går fra midlertidige ydelser som kontanthjælp til ressourceforløb eller førtidspension, skal det ikke nødvendigvis ses som udtryk for, at de i løbet af perioden som hjemløse er kommet længere væk fra arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet. Det kan også være udtryk for, at de har fået deres situation ordenligt udredt og er blevet visiteret til en indsats og ydelse, der bedre matcher deres behov og livssituation generelt. For personer i ressourceforløb kan det også bringe dem tættere på arbejdsmarkedet, end hvis de fortsat havde været i kontanthjælpssystemet.

Boks 3 gør nærmere rede for metode- og datagrundlag ved opgørelsen af ydelsesgrader.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Boks 3

Opgørelse af ydelsesgrader

Opgørelsen af forsørgelsesgrundlag er baseret på Beskæftigelsesministeriets DREAM-register, og viser gruppens samlede ydelsesgrad, opgjort over hele året. Ydelsesgraden er opgjort som den gennemsnitlige andel af året, gruppen modtager ydelsen.

Der sondres i tabellerne mellem seks kategorier, hhv. 1) beskæftigelse/SU, 2) kontanthjælp mv. 3) ressourceforløb 4) førtidspension 5) folkepension og 6) øvrige.

Beskæftigelse opgøres på baggrund af branchekoder fra DREAM, hvor beskæftigelseskravet er, at der er betalt arbejdsmarkedsbidrag af lønindtægten. Beskæftigelse opgøres som personer med en branchekode, der ikke modtager andre forsørgelsesydelse i DREAM i ugen. Man indgår dermed som beskæftiget, hvis man ikke samtidigt modtager andre ydelser i ugen. Det betyder for eksempel, at førtidspensionister i beskyttet beskæftigelse, som har en lønindtægt, fremgår under førtidspension og ikke under beskæftigelse. Ydelsen fleksjob inkluderes som beskæftigelse. SU er opgjort pba. DREAM.

Kontanthjælp mv. omfatter kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse. Førtidspensionister med skånejob fremgår under førtidspension. Øvrige omfatter bl.a. dagpenge, sygedagpenge, jobafklaring og selvforsørgelse. Selvforsørgelse dækker over personer, som ikke modtager en ydelse, og som ikke betaler arbejdsmarkedsbidrag. Det kan fx være hjemmegående, personer, der ikke har ret til offentlige ydelser, eller selvstændige, der ikke udbetaler løn til sig selv.

Forsørgelsesgrundlaget varierer efter hjemløshedssituation. Blandt de tidligere hjemløse er det gruppen af gadesovere og brugere af natvarmestuer, som i mindst omfang er i beskæftigelse eller modtager SU. Mens andelen, som er i beskæftigelse eller modtager SU, er højest blandt dem, som overnatter midlertidigt hos familie og venner. Beskæftigelsesgraden var på henholdsvis 11 og 22 pct. for de to grupper i 2019, jf. tabel 2.

Tabel 2**Tidligere hjemløse efter ydelsesgrader i 2019 og tidligere hjemløshedssituation**

	Beskæftigelse, SU	Kontant-hjælp mv.	Ressourceforløb	Førtidspension	Folkepension	Øvrige	I alt
	----- Pct. -----						
Gaden og natvarmestue	11	43	6	18	4	17	100
Forsorgshjem/herberg	17	40	5	21	4	13	100
Familie/venner	22	43	7	10	1	18	100
Øvrige	18	38	6	17	4	18	100
I alt	18	40	6	18	3	15	100

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Øvrige omfatter bl.a. dagpenge, sygedagpenge, jobafklaring, selvforsørgelse og ophold i udlandet. Hjemløshedssituationerne "Hotel", "Midlertidig udslyningsbolig", "Kriminalforsorgen", "Hospital", "Andet" og "Uoplyst" indgår i "Øvrige". Se i øvrigt anmærkning til tabel 1. Se boks 3 om opgørelse af ydelsesgrader.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Den særligt lave tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet blandt de tidligere gadesovere og brugere af natvarmestuer understreger, at det er en meget udsat og sårbar gruppe, for hvem vejen til at blive en del af fællesskabet kan være længere end for andre grupper af hjemløse.

At tidligere hjemløse, der har boet midlertidigt hos familie og venner, oftere er i beskæftigelse eller uddannelse, skal ses i sammenhæng med, at gruppen også vil omfatte personer, der vil have en mindre problemkompleksitet end personer, der for eksempel overnatter på gaden eller bruger forsorgshjem og herberger. Hjemløse, der overnatter midlertidigt hos familie og venner, kan spænde vidt fra personer, der overnatter hos bekendte i et misbrugsmiljø præget af høj ustabilitet, til personer, der opholder sig midlertidigt hos en bekendt eller et familiemedlem på grund af hjemløshed (VIVE 2019). En af forklaringerne kan derfor være, at gruppen, i højere grad end personer i andre hjemløshedssituationer, også kan omfatte personer med netværk og ressourcer, de kan trække på, og som kan gøre vejen til fx beskæftigelse kortere. Samtidig er gruppen generelt yngre end andre grupper af hjemløse, og det kan betyde, at flere er i gang med en uddannelse, som i højere grad kan være relevant for den yngre aldersgruppe.

Det gælder både for mænd og kvinder, at det dominerende forsørgelsesgrundlag var kontant-hjælp mv. i 2019, og generelt ser der ikke de store forskelle mellem kønnene. Kvinderne er dog lidt oftere i ressourceforløb eller på førtidspension, mens der er lidt flere mænd end kvinder at finde i kategorien "Øvrige", der bl.a. omfatter dagpenge, sygedagpenge, jobafklaring og anden selvforsørgelse end beskæftigelse, herunder fx personer, der ikke har ret til at modtage offentlige ydelser, jf. tabel 3.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Tabel 3

Tidligere hjemløse efter ydelsesgrader og køn i 2019

	Beskæftigelse, SU	Kontant-hjælp mv.	Ressourceforsørgelse	Førtidspension	Folkepension	Øvrige	I alt
----- Pct. -----							
Mænd	18	40	5	18	3	16	100
Kvinder	17	40	8	20	3	12	100
I alt	18	40	6	18	3	15	I alt

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Se boks 3 om opgørelse af ydelsesgrader. Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019

Forsørgelsesgrundlaget varierer i højere grad aldersgrupperne imellem. Her er de 18-29-årige langt oftere i beskæftigelse eller modtager SU, end de ældre aldersgrupper. Samlet set var de 18-29-årige tidligere hjemløse i beskæftigelse eller modtog SU i 28 pct. af året, mens de 30-59-årige var i beskæftigelse eller modtog SU i 12-18 pct. af året i 2019. De tidligere hjemløse på 60 år og derover var i beskæftigelse 5 pct. af året og modtog folkepension 33 pct. af år 2019, jf. tabel 4.

Tabel 4

Tidligere hjemløse efter ydelsesgrader og alder i 2019

	Beskæftigelse, SU	Kontant-hjælp mv.	Ressourceforsørgelse	Førtidspension	Folkepension	Øvrige	I alt
----- Pct. -----							
18-29 år	28	46	5	3	-	19	100
30-39 år	18	46	7	11	-	17	100
40-49 år	15	40	7	26	-	13	100
50-59 år	12	37	5	36	-	10	100
60 år og derover	5	20	2	31	33	9	100
I alt	18	40	6	18	3	15	I alt

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Alder er opgjort ultimo 2019. Se boks 3 om opgørelse af ydelsesgrader. Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Billedet kan være udtryk for, at de 18-29-årige tidligere hjemløse generelt er en mere ressourcestærk gruppe end de ældre aldersgrupper, der i højere grad kan være præget af at have levet et udsat liv i flere år som hjemløs og med andre sociale problemer som stof-

alkoholmisbrug. Samtidig kan vejen ind i uddannelsessystemet for nogle muligvis være lettere end ind på arbejdsmarkedet, og her vil det i højere grad for de unge være relevant at gå i gang med en uddannelse end for de ældre aldersgrupper.

Der ses også en del variation i forsørgelsesgrundlaget i forhold til uddannelsesniveaut blandt de tidligere hjemløse. Her er gruppen med grundskole som højest fuldførte uddannelse også dem, som har den laveste beskæftigelsesgrad og svageste tilknytning til uddannelsessystemet. Hvor de tidligere hjemløse med grundskole, som højeste fuldførte uddannelse, var i beskæftigelse eller modtog SU 16 pct. af året, var det blandt tidligere hjemløse med en gymnasial, erhvervsfaglig eller videregående uddannelse 20-33 pct. af året. Samtidig er gruppen med grundskole som højest fuldførte uddannelse oftere på kontanthjælp mv. end de højere uddannede grupper, jf. tabel 5.

Tabel 5

Tidligere hjemløse efter ydelsesgrader og højest fuldførte uddannelse i 2019

	Beskæftigelse, SU	Kontanthjælp mv.	Ressourceforløb	Førtidspension	Folkepension	Øvrige	I alt
	----- Pct. -----						
Grundskole	16	44	6	18	2	14	100
Gymnasial	33	38	4	11	3	11	100
Erhvervsfaglig	20	32	6	20	6	16	100
Videregående	20	29	6	16	9	20	100
I alt	18	40	6	18	3	15	100

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Uddannelse er opgjort pr. 1. oktober 2019. "Grundskole" indeholder også personer, som ikke har gennemført grundskolen. 219 personer er ikke registreret i elevregistret eller i registret over højest fuldførte uddannelse og indgår derfor ikke i opgørelsen. Se boks 3 om opgørelse af ydelsesgrader.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Resultaterne skal blandt andet ses i lyset af, at en ungdoms- eller videregående uddannelse generelt styrker forudsætninger for at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Samtidig kan det for en del af gruppen med en gymnasial uddannelse være naturligt at gå i gang med videre uddannelse, når de er ude af hjemløsheden, ligesom en uddannelse også kan åbne op for anvisning til en ungdomsbolig.

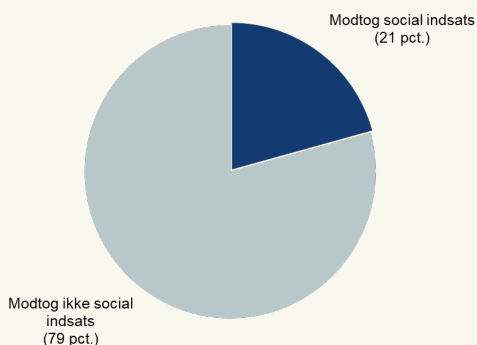
Hvad sker der efter hjemløsheden?

Indsatser efter serviceloven

Størstedelen af de tidligere hjemløse, som indgår i denne analyse, modtager ikke indsatser efter serviceloven. Der var 21 pct. af de tidligere hjemløse, som modtog en eller flere af en række indsatser efter serviceloven i 2019, jf. figur 13.

Figur 13

Tidligere hjemløse efter om de modtog en social indsats efter serviceloven i 2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Billedet kan være udtryk for flere ting. Det kan være, at flere kan leve et selvstændigt liv uden en særlig social indsats, når de er kommet ud af hjemløsheden, eller med støtte og hjælp fra familie og venner og netværk, herunder sociale og andre tilbud, som forskellige civilsamsfundsorganisationer stiller til rådighed. Det kan omvendt også være udtryk for, at der ikke i tilstrækkeligt omfang iværksættes støtte, efter at borgeren er kommet i egen bolig. Både dansk og international forskning peger på, at egen bolig, kombineret med den rette bostøtte efter Housing First-tilgangen, er en effektiv vej til at sikre, at borgerne kan fastholde boligen (FEANTSA 2016).

Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at andelen, der modtager en social indsats, formentlig er lidt undervurderet, da det ikke er alle sociale indsatser, der indgår i opgørelsen. Det skal også bemærkes, at der er usikkerhed forbundet med opgørelsen, idet den er baseret på data fra 45 kommuner. Blandt andet indgår data fra Københavns Kommune ikke, jf. boks 4.

Boks 4

Opgørelse af indsatser efter serviceloven

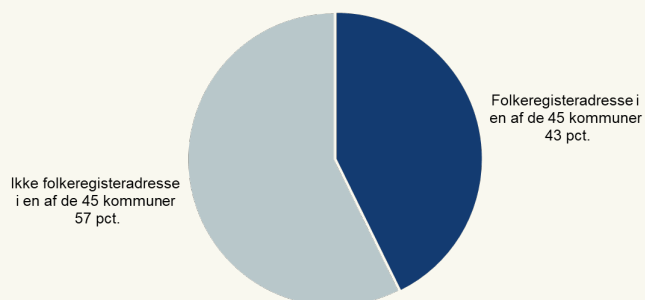
Indsatser efter serviceloven er opgjort på baggrund af statistikken Handicap og Udsatte (voksne), som er baseret på indberetninger fra kommunerne til Danmarks Statistik. Statistikken omfatter en række forskellige indsatser til voksne med handicap, psykiske vanskeligheder og socialt udsatte voksne, som i analysen er grupperet som følger:

- Botilbud og botilbudslignende tilbud: Tilbud til midlertidige ophold (§ 107), tilbud til længerevarende ophold (§ 108), socialpædagogisk støtte (§ 85) i botilbudslignende tilbud.
- Socialpædagogisk støtte: Socialpædagogisk støtte i eget hjem (§ 85).
- Øvrige indsatser: Kontant tilskud til ansættelse af hjælpere (§ 95), borgerstyret personlig assistance (BPA) (§ 96), ledsagerordning (§ 97), kontaktpersonordningen for døvblinde (§ 98), beskyttet beskæftigelse (§ 103), aktivitets- og samværstilbud (§ 104), behandling (§ 102).

Det er dog ikke med data muligt at opgøre alle indsatser, som kommunerne kan yde til socialt udsatte voksne. Eksempelvis indgår tilbud om gruppebaseret hjælp og støtte (§82a), individuel tidsbegrænset socialpædagogisk hjælp og støtte (§ 82b), sociale akuttilbud (§ 83b) og støtte- og kontaktpersonordningen til personer med sindslidelser (§ 99) ikke.

Opgørelserne er baseret på data fra de 45 kommuner, der ved seneste udgivelse af statistikken har godkendt alt deres data. Der indgår derfor udelukkende tidligere hjemløse personer med folkeregisteradresse i en af de 45 kommuner ultimo 2019, hvilket gælder 43 pct. af de hjemløse, jf. figur a. De 45 kommuner, der har godkendt data, er fordelt ud over hele landet og omfatter både store og små kommuner. Københavns Kommune er dog ikke med. Den manglende fuldstændige kommunedækning betyder, at opgørelserne skal tages med forbehold.

Figur a

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019.

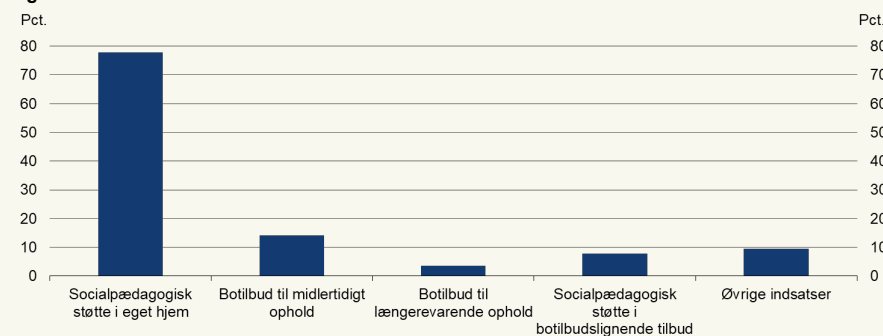
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Blandt de tidligere hjemløse, som i 2019 modtog indsatser efter serviceloven, modtog langt størstedelen, 80 pct., socialpædagogisk støtte i eget hjem. De andre indsatser, gruppen modtog, bestod i høj grad af botilbud, herunder socialpædagogisk støtte i et botilbudslignende tilbud, jf. figur 14.

Figur 14

Tidligere hjemløse, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, efter hvilke indsatser de modtog

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Den samme borger kan være registreret med flere indsatser. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

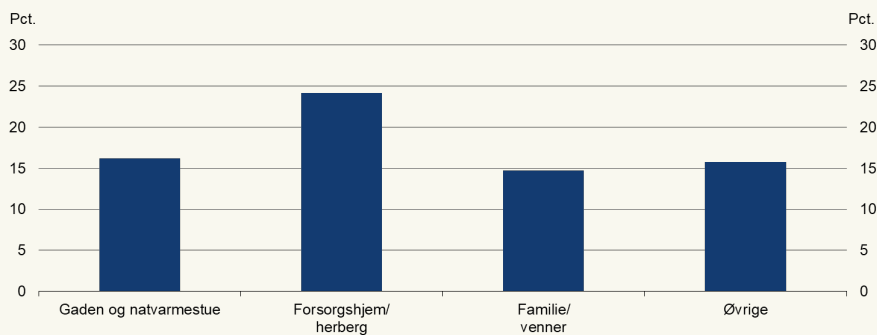
Ses der samlet på gruppen af tidligere hjemløse, var der 16 pct., som modtog socialpædagogisk støtte i eget hjem.

Socialpædagogisk støtte gives til borgere med betydeligt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Støtten skal tage udgangspunkt i borgerens individuelle situation og behov og kan for eksempel være rettet mod, at borgeren opnår en større selvstændiggørelse, udvikler personlige færdigheder og får struktur i hverdagen.

De tidligere brugere af forsorgshjem og herberger modtager oftere indsatser efter serviceloven end tidligere hjemløse i de resterende hjemløshedssituationer. Hvor det er omkring 25 pct. af de tidligere hjemløse, der brugte forsorgshjem og herberger i 2017, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, var det blandt tidligere hjemløse i de resterende hjemløshedssituationer omkring 15 pct., jf. figur 15.

Figur 15

Tidligere hjemløse, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, efter hjemløshedssituation

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Hjemløshedssituationerne "Hotel", "Midlertidig udslningsbolig", "Kriminalforsorgen", "Hospital" og "Uoplyst" indgår i "Øvrige". Se i øvrigt anm. til tabel 1. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Når der ses på, hvilke indsatser de tidligere hjemløse modtog i 2019, varierer det efter også hjemløshedssituation. Blandt de tidligere hjemløse, der modtog en social indsats, modtager gruppen, som har boet midlertidigt hos familie og venner, oftere socialpædagogisk støtte i eget hjem, end det er tilfældet blandt personer i de resterende hjemløshedssituationer.

Blandt personer i gruppen, som boede midlertidigt hos familie og venner i 2017, og som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, var der 91 pct., som modtog socialpædagogisk støtte i eget hjem. Det samme gjorde sig gældende for 65-77 pct. af hjemløse, der brugte forsorgshjem og herberger, og som var i øvrige hjemløshedssituationer, jf. tabel 6.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Tabel 6

Tidligere hjemløse, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, efter hjemløshedssituation og hvilke indsatser de modtog

	Socialpædagogisk støtte i eget hjem	Botilbud og botilbudslignende tilbud	Øvrige indsatser	I alt
	----- Pct. -----			
Herberg/forsorgshjem	77	24	9	100
Familie/venner	91	14	13	100
Øvrige	65	39	10	100
I alt	78	24	9	100

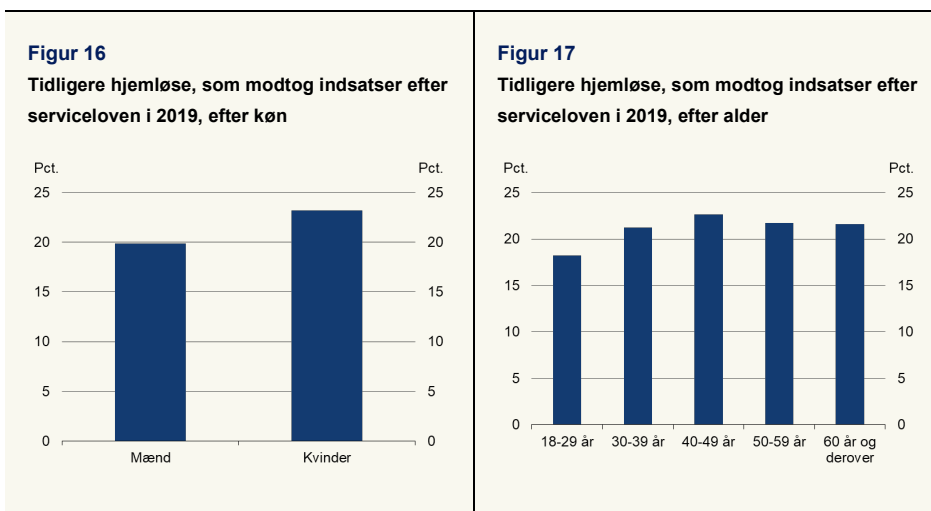
Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Hjemløshedssituationerne "Gaden", "Natvarmestue", "Hotel", "Midlertidig udslusningsbolig", "Kriminalforsorgen", "Hospital" og "Uoplyst" indgår i "Øvrige". Se i øvrigt anm. til tabel 1. Den samme borger kan være registreret med flere indsatser. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Der er således flere af de tidligere "sofasovere", der modtager støtte i egen bolig, hvilket kan være udtryk for, at det, som tidligere nævnt, er en gruppe hjemløse, som kan spænde vidt fra personer, der overnatter hos bekendte i et misbrugsmiljø præget af høj ustabilitet, til personer, der opholder sig midlertidigt hos en bekendt eller et familiemedlem på grund af hjemløshed. Der kan således være en del af gruppen, som vil have en mindre problemkompleksitet. De hjemløse i øvrige hjemløshedssituationer, som her også omfatter gadesovere og brugere af natvarmestuer, bor oftere på botilbud eller i botilbudslignende tilbud, som er tilbud, der typisk gives til mere udsatte borgere med et mere omfattende behov for støtte.

Brugere af forsorgshjem og herberger kan også modtage efterforsorg i regi af boformerne. Det er ikke muligt at opgøre med data, hvor mange der får efterforsorg på herbergerne, og det indgår derfor ikke i opgørelsen.

Der ses nogen variation i andelen, der modtager indsatser efter serviceloven, mellem kønnene, hvor kvinderne oftere modtager indsatser, end mændene gør. Mens 23 pct. af kvinderne modtog en indsats efter serviceloven i 2019, var det 20 pct. af mændene, jf. figur 16.

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Alder er opgjort ultimo 2019. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Der er ikke store forskelle mellem de forskellige aldersgrupper. Men andelen er lidt lavere for de 18-29-årige end for de ældre aldersgrupper. Hvor 18 pct. af de 18-29-årige modtog indsatser efter serviceloven i 2019, var det mellem 21 og 23 pct. for de ældre aldersgrupper i 2019, jf. figur 17.

Ses der på, hvilke indsatser de tidligere hjemløse modtog, er der også en mindre forskel mellem kønnene. Mændene, som modtager en social indsats, modtager sjældnere socialpædagogisk støtte i eget hjem og oftere botilbud og botilbudslignende tilbud samt øvrige indsatser, end kvinderne gør, jf. tabel 7.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Tabel 7

Tidligere hjemløse, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, efter køn og hvilke indsatser de modtog

	Socialpædagogisk støtte i eget hjem	Botilbud og botilbudslignende tilbud	Øvrige indsatser	I alt
	----- Pct. -----			
Mænd	76	25	11	100
Kvinder	82	23	6	100
I alt	78	24	9	100

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Den samme borger kan være registreret med flere indsatser. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Ligeledes varierer det mellem aldersgrupperne, hvilke indsatser de modtager. Den ældre aldersgruppe modtager lidt sjældnere socialpædagogisk støtte i eget hjem og lidt oftere botilbud og botilbudslignende tilbud samt øvrige indsatser end de yngre aldersgrupper. Blandt de tidligere hjemløse på 50 år og derover, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, modtog 70 pct. socialpædagogisk støtte i eget hjem, mens det tilsvarende gjorde sig gældende for 79-82 pct. i de yngre aldersgrupper, jf. tabel 8.

Tabel 8

Tidligere hjemløse, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, efter alder og hvilke indsatser de modtog

	Socialpædagogisk støtte i eget hjem	Botilbud og botilbudslignende tilbud	Øvrige indsatser	I alt
	----- Pct. -----			
18-29 år	82	24	9	100
30-39 år	79	22	9	100
40-49 år	82	21	7	100
50 år og derover	70	28	12	100
I alt	78	24	9	100

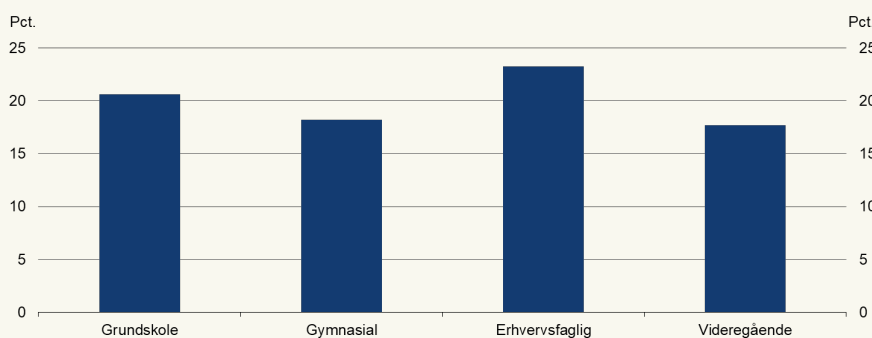
Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Alder er opgjort ultimo 2019. Den samme borger kan være registreret med flere indsatser. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

Hvis der ses på uddannelse, modtager de tidligere hjemløse med grundskole eller en erhvervsfaglig uddannelse som højest fuldførte uddannelse, lidt oftere sociale indsatser (21-23 pct.) end dem med gymnasial og videregående uddannelse (18 pct.), jf. figur 18.

Figur 18

Tidligere hjemløse, som modtog indsatser efter serviceloven i 2019, efter uddannelse

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016) som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016 og 2019. Tidligere hjemløse omfatter personer, som indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017, og som ikke indgår i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2019. Uddannelse er opgjort pr. 1. oktober 2019. "Grundskole" indeholder også personer, som ikke har gennemført grundskolen. 219 personer er ikke registreret i elevregistret eller i registret over højst fuldførte uddannelse og indgår derfor ikke i opgørelsen. Baseret på 45 kommuner. Se boks 4 om opgørelse af indsatser efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017/2019.

I det følgende og sidste afsnit ses der nærmere på dødeligheden blandt de hjemløse i 2017.

Dødelighed

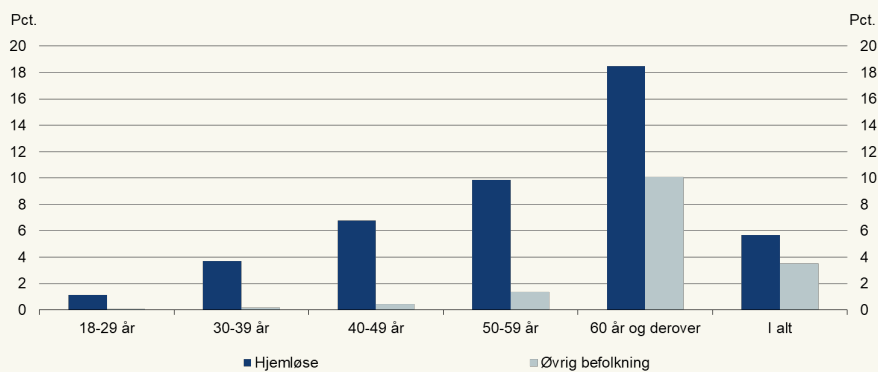
Der er en væsentligt højere dødelighed blandt hjemløse end i den øvrige befolkning, når der ses på de hjemløse i 2017, som indgår i datagrundlaget for denne analyse. Dette gælder alle aldersgrupper.

Hvis der ses på de 18-29-årige, de 30-39-årige og de 40-49-årige er der i den øvrige befolkning 0,1-0,5 pct., som er døde i perioden 2017-2019, mens det gælder 1-7 pct. af de hjemløse i 2017, jf. figur 19. Således er dødeligheden blandt de hjemløse i alderen 18-49-årige mellem 13 og 20 gange højere end i den øvrige befolkning.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Figur 19

Hjemløse og øvrig befolkning i 2017 efter alder og andel, der er døde i perioden 2017-2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016. Hjemløse omfatter personer, som indgik i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017. Antallet af døde er opgjort på baggrund af Danmarks Statistiks register Døde i Danmark. Alder er opgjort ultimo 2016.

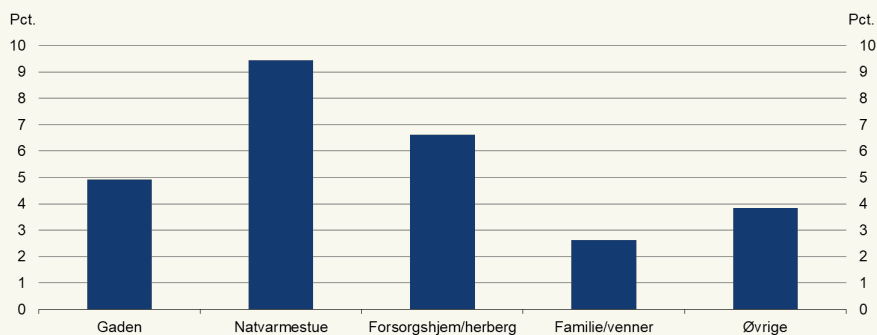
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017.

Samlet set er omkring 6 pct. af de hjemløse i 2017 døde i perioden 2017-2019, mens det gælder 4 pct. af den øvrige befolkning. Her skal det bemærkes, at alderssammensætningen er væsentlig forskellig fra gruppen af hjemløse til den øvrige befolkning.

Hvis der ses på tværs af hjemløshedssituationer, er dødeligheden højest blandt brugerne af natvarmestuer, hvor 9 pct. er døde mellem 2017 og 2019, mens det ligger på 5-6,5 pct. for gadesovere og brugere af forsorgshjem og herberger. Dødeligheden er lavest blandt personer, der bor midlertidigt hos familie og venner, hvor 3 pct. er døde i perioden, jf. figur 20.

Figur 20

Hjemløse i 2017 efter hjemløshedssituation og andel, der er døde i perioden 2017-2019

Anm.: Personer på 18 år eller derover (ultimo 2016), som kan genfindes i befolkningsregistret ultimo 2016. Hjemløse omfatter personer, som indgik i hjemløsetællingen og/eller registret Boformer i 2017. Antallet af døde er opgjort på baggrund af Danmarks Statistiks register Døde i Danmark. Hjemløshedssituationerne "Hotel", "Midlertidig udslusningsbolig", "Kriminalforsorgen", "Hospital" og "Uoplyst" indgår i "Øvrige". Se i øvrigt anm. til tabel 1.
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata og data fra VIVEs hjemløsetælling 2017.

Overdødeligheden blandt hjemløse er et tydeligt billede på, at der er tale om en meget udsat gruppe i samfundet, hvor mange har problemer med misbrug, psykisk og/eller fysisk sygdom ud over hjemløsheden.

Hvad sker der efter hjemløsheden?

Bilag 1 Datagrundlag og -behandling

I analysen anvendes Social- og Ældreministeriets boformsstatistik samt VIVEs hjemløsetællinger til at afgrænse hjemløse. I det følgende beskrives de to datakilder.

Boformsstatistikken

Social- og Ældreministeriets boformsstatistik indeholder oplysninger om brugere af boformer efter servicelovens § 110 siden 1999. Boformer efter servicelovens § 110 omfatter primært forsorgshjem og herberger. Boformsstatistikken varetages af Danmarks Statistik. Statistikken blev oprindeligt startet i Den Sociale Ankestyrelse i 1999 og blev indtil 1. juli 2016 varetaget af Ankestyrelsen. Det er lovpligtigt at indberette til statistikken.

For at højne kvaliteten af data har Danmarks Statistik i forbindelse med indberetningen af data for 2019 bedt boformerne om at godkende data for hvert enkelte år i perioden 2017-2019. I analysen indgår der udelukkende personer, som har godkendte ophold i løbet af året. Samlet set var der 5 pct. af brugerne i 2017 og 2 pct. af brugerne i 2019, som havde ophold, der blev afvist af boformerne.

Hjemløsetællingen

VIVE har siden 2007 gennemført en hjemløsetælling hvert andet år. Kortlægningen finder sted i uge 6, og hvis en person er berørt af hjemløshed i ugen, tælles personen med. Selve tællingen foretages ved, at sociale tilbud og lokale myndigheder udfylder et spørgeskema for hver person, de har haft kendskab til, som befinder sig i en hjemløshedssituation. En person, der overnatter midlertidigt hos familie, venner eller bekendte, eller som bor på hotel, vil derfor kun indgå i opgørelsen, såfremt et socialt tilbud eller en anden lokal myndighed er bekendt med det og vurderer, at det skyldes hjemløshed. Nogle grupper medregnes ikke som hjemløse, fx unge, der flytter til en anden by for at studere og personer, der bor på et botilbud til midlertidige eller længerevarende ophold (servicelovens § 107 og § 108).

VIVE tager udgangspunkt i følgende definition af hjemløshed i deres tællinger: "personer, som ikke disponerer over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse, men som er henvist til midlertidige boalternativer, eller som bor midlertidigt og uden kontrakt hos familie, venner eller bekendte. Som hjemløse regnes også personer uden et opholdssted den kommende nat." (VIVE 2019)

Der er en række udfordringer forbundet med at kortlægge og opgøre antallet af hjemløse personer, hvorfor antallet af hjemløse, som registreres i hjemløsetællingerne må anses for at være et underkantsskøn. Se yderligere om metode og datagrundlag i VIVEs rapporter "Hjemløshed i Danmark 2017" (VIVE 2017a) og "Hjemløshed i Danmark 2017" (VIVE 2019).

Litteraturliste

- FEANTSA 2016, "Housing First-håndbog Europa", oversat af Socialstyrelsen (2019).
- VIVE (2017a), Benjaminsen, Lars: "Hjemløshed i Danmark 2017. National kortlægning".
- VIVE (2017b), Benjaminsen, Lars & Morten Holm Enemark: "Veje ind og ud af hjemløshed. En undersøgelse af hjemløshedens forløb og dynamik".
- VIVE (2019), Benjaminsen, Lars: "Hjemløshed i Danmark 2019. National kortlægning".